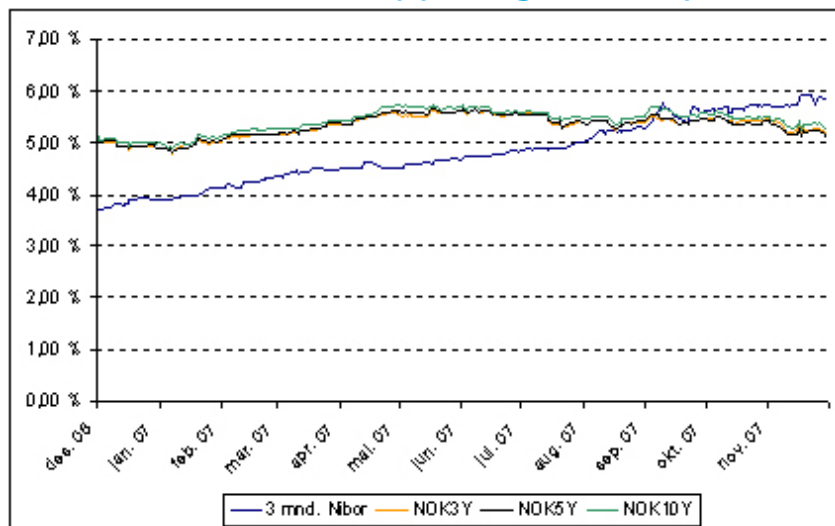

- L** "Det er derfor all grunn til å minne om at grunnsetningen for all finansvirksomhet gjelder like mye for forvaltningen av gjeldsporteføljen som for annen finansforvaltning: Økt gevinst innebærer økt risiko." Kommentar side 2.
- E** Kommunalbanken har fått ny viseadministrerende direktør. Side 2.
- S** Ny forsikringslov vil medføre omfattende endringer i markedet for ytelsesbaserte pensjonsordninger. Side 3.
- Oppdrett gir vekst i Lurøy kommune. Kundeprofil side 4.

Korte renter fortsetter opp, lange renter peker ned

Utover høsten har de korte pengemarkedsrentene (3 mnd Nibor) fortsatt å klatre. Siden nyttår har 3 mnd Nibor steget med ca 2 prosent. I samme periode har Norges Bank hevet renten 6 ganger, alle med 0,25 prosent, og styringsrenten ligger nå på 5,00 prosent. De lange rentene har i løpet av høsten trukket ned. 5 års fastrente er i dag ca 0,45 prosent lavere enn ved forrige toppunkt i mai/juni, og ligger nå på ca 5,20 prosent, omtrent 0,25 prosent høyere enn ved årsskiftet. Siden fastrentenes toppunkt i mai/juni har 3 mnd NIBOR steget med 1,15 prosent, og styringsrenten har økt med 0,75 prosent.

Uroen i de internasjonale finansmarkedene har vedvart utover senhøsten, og en har sett en markant nedgang i både lange og korte renter i USA, og lange renter i eurosone. Det kan virke som om det høye fokuset som tidligere var på faren for inflasjon nå er satt litt til side da sentralbankene nå frykter nedkjøling av økonomien som en følge av finans-turbulensen. Uroen som startet da det ble klart at mange banker i USA og i Europa måtte ta tapsutsatte lån inn i egne balanser, har ført til

en verdensomspennende uro i penge- og kredittmarkedene. Norges Bank skriver i "Finansiell Stabilitet" fra desember, at de anser utsiktene for det finansielle systemet i Norge som tilfredsstillende, men at risikoen samlet sett har økt det siste halve året på grunn av økt usikkerhet om den internasjonale økonomiske utviklingen.

I Pengepolitisk rapport fra oktober ble Norges Banks prognose for rentebanen nedjustert, slik at det nå ventes at styringsrenten kun skal heves en gang til med 25 basispunkter innen slutten av året, og at renten skal ligge mellom 5,25 og 5,50 prosent i løpet av 1. halvår 2008. Markedet er noe uenige om vi vil få en heving denne uken, eller om den lar vente på seg til over nyåret. SSB på sin side mener at styringsrenten ikke skal heves mer, og at renten vil bli liggende på 5,00 prosent. Hovedgrunnen mener SSB er at internasjonale forhold ikke vil gi grunnlag for flere rentehevinger.

Kommunalbanken publiserer markedsrapport hver onsdag. Rapporten kan leses på Kommunalbankens hjemmesider.

Populært førjulsseminar

Kommunalbankens førjulsseminar ble i år avholdt på Nasjonalgalleriet, og mange fant veien til samlingen. Forholdet mellom finans og følelser var tema i Per E. Stoknes foredrag, som ble fulgt opp med en levende omvisning rundt i det flotte Nasjonalgalleriet og Oslo-Bohemenes verden.

Årets kommunaløkonom

Per Lund, regnskapssjef i Trondheim kommune, mottok 20. november prisen "Årets kommunaløkonom 2007".

Prisen ble delt ut på Landskonferansen for kommuneregnskap på Gardermoen. Kommunalbanken og NKK er sammen om prisen som er på 30 000 kroner.

KBN årskonferanse 2008

Kommunalbankens årskonferanse avholdes torsdag 17. april neste år. Hold av datoen allerede nå.

Lånelekse også?

Før Terra-skandalen og den senere tids rystelser på finansmarkedene hadde noen norske kommuner åpnet opp for å ta større risiko i forvaltningen av både finansielle aktiva og gjeld. Det er derfor all grunn til å minne om at grunnsetningen for all finansvirksomhet gjelder like mye for forvaltningen av gjeldsporteføljen som for annen finansforvaltning: Økt gevinst innebærer økt risiko. Det deles ikke ut risikofrie gevinster i finansmarkedet.

Dessverre har en del kommuner de senere årene innlatt seg på til dels akrobatiske øvelser på låne markedet, så å si alltid assistert – eller snarere regissert – av private finansaktører. I denne spalten påpekte vi i 2003 for eksempel at "flere norske kommuner har nå latt finanskonsulenter og andre rådgivningsfirmaer overta det praktiske arbeidet med å håndtere låneporteføljene. En del av disse firmaene opererer med til dels avanserte rente- og derivatinstrumenter, med et resultat som tilsynelatende kan se fordelaktig ut. Vi er ikke helt sikre på om de økonomi-ansvarlige har full oversikt over de samlede kostnadene med denne aktiviteten."

Norsk kommunal sektor kan tilby en mye bedre sikkerhet for lån enn alle andre norske låntakere, med unntak av staten selv. Altså: Skal det oppnås enda gunstigere betingelser, må det tas risiko, for eksempel ved å spille på rente eller avkastningskurvene i markedet. At denne risikoen er reell, har en del som har måttet fornye sine lån i høst oppdaget.

Viktig er det også at det er vanskelig å finne ut hvor mye som eventuelt spares på hyppig renteswapping eller bruk av andre derivater. Det finnes ikke noe objektivt sammenligningsgrunnlag de folkevalgte kan forholde seg til. I regnestykket må det også legges til at rådgiverne og finanshusene skal ha sine marginer for hver transaksjon. Vårt klare råd er derfor: Ikke bruk gjeldsderivater! Det enkleste og rimeligste er for eksempel å bytte hovedstolen fra fast til flytende rente eller omvendt ved å avtale dette direkte med långiver. Det er ikke nødvendig å legge derivattransaksjonen ved siden av lånetransaksjonen.

For øvrig er det interessant å observere hvordan finansmarkedene over hele verden nå justerer prisen på kreditt. Prisingen bringes nå mer og mer på linje med reell risiko. For alle oss i kommunal sektor betyr det at vi vil få enda gunstigere lånebetingelser, relativt sett, i forhold til det øvrige markedet. Med andre ord, nok en grunn til å holde seg til de aktørene som ikke har andre oppgaver og mål enn å forsyne kommunene med gunstige lån.

Adm. direktør
Petter Skouen

Ny viseadministrerende direktør i Kommunalbanken

Siv F. Galligani tiltrer som viseadministrerende direktør og stedfortreder for administrerende direktør i mars 2008. Stillingen innebærer et spesielt ansvar for å koordinere forretningsområdene utlån og likviditetsforvaltning.

Adm. direktør Petter Skouen forteller at det har vært arbeidet lenge med å få på plass en stedfortreder til administrerende direktør. Det var dessto hyggeligere at kandidaten kunne rekrutteres fra egne rekker.

– At Siv i tillegg til sin kompetanse også er kvinne er heller ingen ulempe for oss i ledelsen. Jeg er overbevist om at dette vil bli fordelaktig for banken. Jeg kjenner selvfølgelig Siv som et ansvarsbevisst menneske og en dyktig fagperson. Hun har klare meninger og er godt likt i organisasjonen. For meg er det betryggende å kunne overføre ytterligere kompetanse til Siv.

Kjenner banken

Siv begynte i Kommunalbankens utlånsavdeling i 1994, gikk over til finansavdelingen i 1996 og har siden 2000 styrt bankens likviditetsforvaltning.

- I og med at vi er en liten organisasjon, arbeider utlåns- og finansavdelingene tett. Man er involvert i hele prosessen fra innlån til utlån, forteller Siv.

- Stillingen er nyopprettet og må formes sammen med administrerende direktør og organisasjonen forøvrig. Når styret viste meg tillit på denne

måten, kunne jeg ikke takke nei. I tillegg til å arbeide med det finansielle, som jeg trives med, får jeg muligheten til å få erfaring på toppnivå.

Kredittverdige kunder og forsvarlig finansforvaltning

- Kommunalbanken driver trygg likviditetsforvaltning innenfor stramme retningslinjer. Trygg forvaltning gjør at våre marginer ikke er så gode som om vi hadde tatt større risiko.

- Kravet vi stiller til vår egen virksomhet er likefullt høyest mulig avkastning innenfor våre rammer. Vi skal være den beste kredittgjiveren til kommunal sektor. Derfor er det viktig å se utlån og likviditetsforvaltning i sammenheng.

- Uendret vektning av kommunene, knapphet på egenkapital, nye regnskapsregler, økte krav til sikkerhet og kontroll. Dette er kostnadsfaktorer. Statens avkastningskrav skal også hensyntas. Fokus må stadig være på økt inntjening innenfor rammene våre.

Samfunnsansvar

-Vi skal være en trygg og forutsigbar tilbyder av utlån til kommunesektoren. Det er formålet vårt og vår eksistensberettigelse.

Kommunalbanken har et samfunnsansvar. Når jeg er på reise i Norge, så kjenner jeg igjen bygninger, veier og broer og mer som er finansiert med utlån fra Kommunalbanken. Overalt ser jeg infrastruktur som er helt eller delvis finansiert av min arbeidsgiver. Det gjør meg stolt.

Ny finanssjef

Som leder for likviditetsforvaltningen er ansatt Martin Spillum med virkning fra 1. november 2007. Spillum er 32 år og utdannet sivilingeniør og siviløkonom. Han har vært ansatt i Kommunalbanken siden 2003 og kommer fra stillingen som stedfortredende innlånssjef i bankens finansavdeling.

Ny forsikringslov fra 2008 – Hva vil endringene bety for din kommunes økonomi?

Av Audun Thorstensen, Telemarksforsking-Bø

Fra 1. januar 2008 trer ny forsikringslov i kraft. Loven vil medføre omfattende endringer i markedet for ytelsesbaserte pensjonsordninger. Prisingen endres, overskuddsdeling faller bort og kryssubsidiering av bufferkapital blir ikke lenger mulig. Målet med den nye loven er å skape større forutsigbarhet og gjennomsiktighet i prisingen, og å få et klarere skille mellom kundenes og forsikringssekskapenes midler. Et sentralt virkemiddel er å pålegge forsikringssekskapene å prise alle tjenester i forkant.

Pensjon koster årlig opp mot 20 prosent av lønnsgrunnlaget i en typisk kommune. Premien kommunen betaler går til dekning av sparing, risiko og administrasjonskostnader. Kommunesektoren har det man kaller for en ytelsesbasert pensjonsordning, som kjennetegnes av at pensjonen er definert som fastsatte ytelser, ofte som en bestemt andel av medlemmets lønn ved pensjonsalder. Pensjonen er garantert av pensjonsinnetningen og uavhengig av den faktiske avkastningen som oppnås på de innbetalte premiene.

Her er de viktigste endringene med den nye loven:

Forhåndsprising

Ytelsesbaserte pensjonsordninger har i dag to priser. En pris fastsettes i forkant, basert på sekskapenes tariff, og en bestemmes i etterkant, basert på sekskapenes årsresultat. Dette innebærer at kunden ikke vet den årlige pensjonspremien før sekskapene leverer sin kontoføring. Fristen for dette er 1. juni. Ny forsikringslov vil føre til store endringer i dette forholdet.

Sekskapene garanterer en minimumsavkastning på kundens pensjonsmidler. Dette kalles grunnlagsrente. Avkastning utover dette deles mellom sekskapet og kunden, såkalt overskuddsdeling. (Det er her sekskapenes

overskudd genereres.) Minimum 65 prosent av overskuddet skal tilfalle kunden og maksimum 35 prosent kan tilfalle sekskapet.

Fra 1. januar 2008 må sekskapene kreve en pris for administrasjon av ordningen på forhånd. Når det gjelder risiko, settes også denne prisen på forhånd. Hovedregelen er at underskudd dekkes av sekskapet, mens overskudd tilfaller kunden. Man kan imidlertid opprette et risikoutjevningsfond (RUF), der man kan tilføre inntil 50 prosent av et overskudd på risiko. Ved et eventuelt underskudd kan avsette midler på RUF brukes til å dekke underskuddet.

Overskuddsdelingen faller også bort. Fra nå av må sekskapene beregne en pris for den finansielle risiko de tar ved å garantere en avkastning til kundene. All avkastning vil gå uavkortet til kunden.

Langsiktighet

I dag forvaltes alle kundenes midler likt, og det gis en rentegaranti eller grunnlagsrente for et år om gangen, for tiden er denne 3 prosent. Skulle man oppnå en lavere avkastning enn den garanterte må sekskapene ta av sin egenkapital for å møte garantien. Det er imidlertid muligheter for å bygge opp reserver man kan bruke før man går løs på egenkapitalen. Et eksempel på slike reserver er såkalte tilleggsavsetninger (TA). Ved overskuddsdeling har sekskapet

anledning til å avsette midler til TA. Om avkastningen et år blir lavere enn grunnlagsrenten kan man disponere av TA og slipper dermed å benytte egenkapitalen. Dette gjør at man kan ta større finansiell risiko når man investerer pensjonsmidlene. Vanligvis betyr dette at en høyere andel av midlene plasseres i aksjer. Det kan være store forskjeller på nivået på TA fra en kunde til en annen. Selv om dette er kundens midler har sekskapene hatt anledning til å bruke av en kundes TA for å møte garantien til en annen. Slik kryssubsidiering blir ikke lenger tillatt. Fra nyttår vil den enkelte kundes avsetninger være styrende for den risiko som tas i finansforvaltningen. Det nye lovverket åpner for at kundene kan velge mellom ulike investeringsprofiler. Det åpnes også for flerårig rentegaranti opp til fem år.

Alt i alt innebærer dette at man kan forvalte midlene i et noe mer langsiktig perspektiv. Den enkelte kunde vil nå i større grad kunne påvirke egen forvaltning. Det som før kun var tilgjengelig for pensjonskasser, kan nå tilbys i en forsikret løsning. Dette gir økt valgfrihet for kundene og vil sannsynligvis avdekke kvalitetsforskjeller mellom tilbyderne. Avkastningen på midlene vil dermed kunne øke, og tilsvarende vil kommunens betalte pensjonspremie kunne gå ned.

KommuneDialog
Ansvarlig redaktør
Adm. direktør Petter Skouen

Kommunalbanken AS
Munkeidamsveien 45a
Postboks 1210 Vika
N-0110 Oslo

Redaksjon, produksjon og trykk
Kommunalbanken AS

Telefon 2150 2000
Telefax 2150 2001
post@kommunalbanken.no
www.kommunalbanken.no

Oslo, 15. desember 2007

Kommunalbanken finansierer lokale løsninger

Oppdrett gir vekst i Lurøy

En fremgangsrik oppdrettsnæring har gjort øya Lovund til et vekstsenter i Lurøy kommune rett sør for polarsirkelen i Nordland. Øyas befolkning er blitt fordoblet de senere årene, og dermed er det også blitt behov for nye, viktige kommunale investeringer.

I fjor kom en ny svømmehall på plass. Ved skolestart i år ble barne- og ungdomsskolen utvidet med et stort tilbygg. I slutten av november bestemte kommunestyret seg for også å bygge ny barnehage med fire avdelinger på Lovund, og byggarbeidene er allerede i gang.

Lurøy kommune, med sine snaut 2000 innbyggere, har dermed investert nesten 30 millioner kroner de siste par årene i bedre oppvekstvilkår på Lovund.

Både fastlands- og øykommune

Investeringene vil også komme mange av kommunens øvrige innbyggere til gode. Blant annet er flere skolekretser fra kommunens øvrige øysamfunn aktive brukere av svømmehallen. Lurøy er for øvrig både en fastlands- og øykommune, med 1372 øyer, hvor 60 prosent av befolkningen er øyboere.

På Lovund er det foredling av oppdrettsfisk som gir nye arbeidsplasser. Fisk fra oppdrettsanlegg i forskjellige områder i Nordland skipes til Lovund, hvor den slaktes

VEKSTSENTER: Lurøy kommune har investert 30 millioner kroner i bedre oppvekstvilkår i vekstsenteret Lovund.

og pakkes for det europeiske og norske markedet. Opptil 200 tonn fraktes daglig fra øya med 10 trailere, som først må ta 2 ½ times fergetur før de når fastlandet.

Mer turisme

I tillegg til fiskeri, er turisme en næring i fremgang i Lurøy. – Vi har en fantastisk skjærgård som stadig flere blir oppmerksomme på, forteller kommunens økonomisjef Geir Johansen. – Reiselivsinvesteringene er også i god vekst, med blant annet utbygging av rorbuer og forskjellige aktiviteter. Vi har derfor god tro på at dette vil bli en ny vekstkraftig næring

for oss, fastslår han.

En betydelig del av investeringene i svømmehall, skole og barnehage er finansiert med lån i Kommunalbanken. – Vi sendte ut forespørsler til tre-fire låneinstitusjoner, og Kommunalbanken kom klart best ut, opplyser økonomisjef Johansen.

– Vi setter stor pris på at banken gir samme gode betingelser også til de minste kommunene. Det er et viktig prinsipp, fastslår han.

Spør oss om lån

Utlånsdirektør
Helge Salseng
hes
@kommunalbanken.no
Telefon 2150 2050
Mobil 9824 7050

Østfold, Hedmark,
Vestfold og Nordland
Christin Holmbø
Kanden
chk
@kommunalbanken.no
Telefon 2150 2051
Mobil 9824 7051

Oppland, Rogaland,
Sør-Trøndelag, Buskerud
Anita Hagebråten-
Kvalvaag
ahk
@kommunalbanken.no
Telefon 2150 2053
Mobil 9824 7053

Telemark, Møre og
Romsdal, Nord-
Trøndelag og Oslo
Marit Ødegård
moe
@kommunalbanken.no
Telefon 2150 2052
Mobil 9824 7052

Aust-Agder, Vest-Agder,
Hordaland, Sogn og
Fjordane, Finnmark
Steinar Olsen
sto
@kommunalbanken.no
Telefon 2150 2057
Mobil 9824 7057

Akershus og Troms,
og bankavtaler
Tor Christian Hansen
tch
@kommunalbanken.no
Telefon 2150 2011
Mobil 9824 7011